

Допомогти сім'ям, мамам і дружинам: найголовніше – комунікація!

Віктор Радчук

Питання про статус учасників російсько-української війни, її ветеранів і так само про ситуацію навколо сімей загиблих чи зниклих безвісти воїнів викликає сьогодні величезний інтерес та зацікавленість у суспільстві.

Зрозуміло, що нічого дивного у цьому немає з огляду на те, що лік українських втрат пішов на десятки чи навіть сотні тисяч загиблих і поранених захисників та захисниць України. Держава і влада, нехай і неквапливо, із певним запізненням, однак починає реагувати на проблеми, так звані вузькі місця у законодавчому вирішенні багатьох питань, які все гучніше лунають від ветеранського середовища, а також від величезного загалу близь-

ких та рідних полеглих у боях за Україну воїнів ЗСУ. Сьогодні вже йдеться про побудову **ефективної системи підтримки** ветеранів війни, захисників і захисниць України, їхніх родин та родин наших загиблих воїнів, тих, хто на цій війні втратив найцінніше – своїх рідних.

Що у цьому плані вже зроблено і про що влада вже офіційно доповідає

За словами голови військової адміністрації Житомирської області Віталія Бунечка, обласна владна вертикаль спільно із центральними органами виконавчої влади вже започаткувала **цілу низку програм підтримки ветеранів**. Очільник військової адміністрації Житомирщини зазначає також, що сьогодні **всі громади області** забезпечують надання першочергових послуг ветеранам, працюють над розробкою нових та переглядом прийнятих раніше місцевих програм, спрямованих на підтримку наших військових, доповнюють їх новими заходами та шукають шляхи за-

безпечення фінансовими ресурсами. Таким чином, згідно з інформацією, яка лунає під час проведення у Житомирі круглих столів, проведення безпосередньо на Житомирщині засідань Комітету Верховної Ради України, тільки на теренах нашої області діє обласна та 113 місцевих програм соціальної підтримки ветеранів війни, їхніх сімей та сімей загиблих, зниклих безвісти захисників і захисниць України. Для цього у місцевих бюджетах на 2023 рік передбачено видатки майже на 390 мільйонів гривень, з них уже профінансовано понад 330 мільйонів гривень, а додаткові гарантії отримали понад 48 тисяч родин ветеранів війни, військовослужбовців, загиблих та зниклих безвісти захисників і захисниць України.

Слід зауважити, що працівники новоствореного управління з питань ветеранської політики Житомирської ОВА розробили **проект обласної комплексної програми підтримки ветеранів війни на 2024-2025 роки**, яка нині проходить обговорення у районних вій-

ськових адміністраціях та територіальних громадах області.

Якраз обговорення такої і цієї конкретної програми має бути проведене дуже предметно, в обстановці відкритості та поінформованості максимальної кількості жителів тієї чи іншої громад Житомирщини.

Звісно ж, обговорення обласної комплексної програми підтримки ветеранів війни має проходити за обов'язкової участі макси-

Війна війною, а культуру зневажати не годиться
(з приводу недавнього кадрового призначення)

с. 4

До фінішу футбольного року у Романові
залишилося лише кілька днів

с. 5

Біля Малина і біля Романова
– то дві різні дороги

с. 4

мальної кількості ветеранів війни, учасників бойових дій і громадськості, яка дедалі більше долучається до вирішення проблематики ветеранської політики. Варто зауважити, що у жовтні нинішнього року (13-го жовтня) у стінах Житомирської ОВА проходив круглий стіл на тему «Соціальна підтримка ветеранів, захисників і захисниць України та членів їхніх сімей на рівні територіальних громад області», а вже 6-го листопада

2023 року у приміщенні обласного медичного центру вертебрології і реабілітації (розташований на околицях житомирського Гідропарку) пройшло засідання Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, яке розглянуло тему «Інформаційна кампанія щодо виплат пенсій та соціальних гарантій членам сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України».

Продовження на стор. 2.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

ПІДТРИМАЙ СВОБОДУ СЛОВА!

ПЕРЕДПЛАТИ

на 1 місяць - 12,50 грн,
на 3 місяці - 37,50 грн,
на 6 місяців - 75,00 грн

у найближчому поштовому відділенні!

Допомогти сім'ям, мамам і дружинам: найголовніше – комунікація!

Початок на стор. 1.

Щонайперше викликає подив та обставина і той факт, що широкого розголосу або ж бодай конспективного викладу суті висловлених думок, точок зору, аргументів чи зауважень стосовно задекларованої для обговорення тематики у засобах мас-медіа Житомирщини не було. Зрозуміло, за таких умов та обставин сам процес обговорення ситуації із виплатою пенсій та соціальних гарантій членам сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України викликає низку суттєвих запитань і зауважень.

Що стосується громадськості, то **вона сьогодні перебуває лише на старті** процесу консолідації і гуртування своїх рядів в умовах справді воєнного часу, за поки що суто епізодичного сприяння з боку влади і органів місцевого самоврядування. На Житомирщині вже певний час працює ГО «Об'єднання матерів і дружин захисників України в Житомирській області», яке очолює Олена Максименко. Філії цього об'єднання можуть бути створені у кожній із 66-ти

громад Житомирщини, хоча до такої кількості представництва цієї громадської структури поки що далеко. Якщо, наприклад, у Мирополі об'єднання матерів і дружин захисників України в Житомирській області вже кілька років презентує Оксана Атаманчук, то у Романові такої громадської структури, яка об'єднала б мам і дружин ветеранів війни, загиблих воїнів чи тих, хто потрапив у полон або зник безвісти, поки що немає. Якщо точніше – таке об'єднання матерів і дружин загиблих захисників та захисниць України сьогодні проходить у Романові етап свого організаційного оформлення. Слід зауважити, що активісти ГО «Об'єднання матерів і дружин захисників України у Житомирській області», філія якого незабаром має з'явитися і у Романові, ледь не щотижня проводять цікаві і загалом корисні заходи з налагодження комунікації місцевої влади і громадських активістів із числа ветеранів російсько-української війни, середовища рідних і близьких загиблих захисників

України. Окрім участі у заходах, організованих Житомирською ОВА, представники об'єднання матерів і дружин відвідують територіальні громади у різних куточках Житомирщини.

Нещодавно, у п'ятницю, 10 листопада 2023-го року, круглий стіл з проблематики налагодження співпраці місцевої влади із громадськістю, що представляє ветеранське середовище і сім'ї загиблих воїнів ЗСУ, пройшов у селищі Ємільчине.

Ініціатором проведення такого заходу стала місцева газета «Народна трибуна», яку читають і передплачують жителі трьох територіальних громад (Ємільчинської, Барашівської та Чижівської). Цікаво, але пропозиції, зауваження, думки та аргументи, які пролунали у ході майже двогодинної розмови у редакції ємільчинської газети, варті уваги багатьох чиновників, депутатів місцевих рад, яким

вже доводилось (і ще, напевно, доведеться) братися за вирішення питань підтримки та допомоги сім'ям захисників України. Поряд із констатацією проблем, критикою і наріканнями на адресу владних структур під час розмови за круглим столом лунали достатньо цікаві і варті уваги пропозиції та поради, як допомогти, як сприяти, як стати у пригоді тим сім'ям, які втратили під час війни найрідніших для себе людей. Зміст і глибше осмислення таких пропозицій варті окремої публікації, однак

один і дуже важливий висновок щодо питання допомоги сім'ям загиблих воїнів ЗСУ стосується вдосконалення та поліпшення процесу комунікації влади і тих людей, чий родини зазнали найтяжчої втрати.

Між тим саме згуртованість і єдність постраждалих від наслідків війни матерів та дружин захисників України може суттєвим чином впливати на ефективність діяльності відповідних структур, створених для роботи із ветеранами в органах місцевого самоврядування.

Наостанок варто зауважити, що Україна як держава виявилась гнітюче неготовою до вторгнення з боку агресивного рашистського загарбника. Натомість народ і громадянське суспільство миттєво, у перші дні протистояння із ворожою навалюю, виявили рішучу згуртованість і готовність захищати рідний край і свою землю. Сьогодні виявляється, що українська держава виявляє слабку готовність щодо турботи та опіки над ветеранами, сім'ями загиблих та зниклих безвісти воїнів ЗСУ. Проте громадянське суспільство із цим не погоджується. І саме з цієї причини у ставленні до ветеранів, постраждалих від ран воїнів, до вдів і матерів, які втратили своїх синів, мають відбутися рішучі зміни. Від Києва. Зі столиці – до найвіддаленішого села.

Українці, які опалюють своє житло дровами та вугіллям, отримують додаткову підтримку

Для того щоб кожна родина, яка обігріває в зимовий період своє житло дровами чи вугіллям, могла впевнено пройти зимовий період, уряд ухвалив рішення, яке суттєво підвищить допомогу на придбання твердого пального для тих, хто потребує такої підтримки.

Станом на 7 листопада близько 1,3 млн українських домогосподарств отримують житлову субсидію (з них – понад 200 тис. господарств вже отримали субсидію на тверде паливо побутове паливо), ще 1,2 млн сімей отримують пільги на оплату житлово-комунальних послуг (з них – понад 100 тис. родин теж отримали пільгу на тверде паливо побутове паливо).

Відповідно до Постанови від 07.11.2023 р. № 1173 «Про реалізацію експериментального проекту щодо надання додаткової підтримки населенню на придбання твердого пального побутового палива у 2023-2024 роках», яка була розроблена Мінсоцполітикою та ухвалена урядом, суттєво збільшено обсяг фінансової підтримки домогосподарств, які опалюють своє житло дровами та вугіллям.

Проект реалізується спільно з міжнародними партнерами України, зокрема УВКБ ООН, яке профінансує частину підвищених виплат.

Також рішення уряду враховує збільшення ринкових цін на вугілля і деревину, що відбулось за останні роки. Отже, громадяни, які отримують житлово-комунальні субсидії і пільги на ці види палива, отримують допомогу, яка дозволить покрити більшу частину витрат домогосподарств на придбання цих видів палива.

Разом це означає, що розмір фінансової підтримки для українців, які користують-

Згідно з ухваленим рішенням уряду, нормативи для опалення житлового приміщення на опалювальний сезон 2023-2024 збільшаться в середньому в 4 рази і становитимуть для надання **пільг: на вугілля – 1,87 т; на дрова – 6,22 т; надання субсидії: на вугілля – 2,23 т; на дрова – 7,41 т.**

ся для опалення вугіллям або дровами, зросте у декілька разів.

До цього часу загальний граничний розмір субсидії на тверде паливо побутове паливо становив 6973 грн на домогосподарство на рік. З урахуванням нового підходу сукупний обсяг фінансової підтримки на одне домогосподарство може досягати 16 234 грн на рік.

Розмір субсидії і додаткової підтримки на придбання твердого пального палива розраховується індивідуально для кожного

домогосподарства і залежить від доходів родини: чим менші доходи, тим більшу частину витрат на паливо, в межах нормативу, оплатить держава та міжнародні партнери.

Підвищення виплат буде здійснено всім громадянам, які мають право на призначення пільги або субсидії на тверде паливо, крім тих громадян, яким завдяки програмам міжнародних гуманітарних агенцій вже було здійснено виплату на придбання твердого палива на 2023-2024

опалювальний період у розмірі, який є не меншим за розміри, визначені даним проектом.

Ця постанова Кабінету Міністрів є важливим прикладом синергії дій українського уряду та міжнародних партнерів. Завдяки такій співпраці стало можливим забезпечити підтримку сотень тисяч українців по всій країні. Ми надзвичайно вдячні міжнародним донорам за системну підтримку України у цей час.

Звертаємо увагу, що для перерахунку розміру виплат пільг та субсидій на тверде паливо в поточному році НЕ потрібно спеціально звертатися до Пенсійного фонду України.

Якщо вашій родині вже призначено житлово-комунальну пільгу або субсидію на придбання твердого пального палива, – вам перерахують її розмір автоматично. Але вам необхідно надати згоду Пенсійному фонду на передання ваших даних міжнародному донору для оплати вам підвищеного розміру підтримки, відповідно до даного рішення. Згоду можна надати у відповідь на смс-повідомлення, яке надійде родинам, які вже отримують субсидії на тверде паливо, або ж через електронний кабінет Пенсійного фонду України, або ж звернувшись до відділення ПФУ.

Якщо пільга або субсидія ще не призначена, але ви потребуєте підтримки держави – необхідно звернутися за нею до ПФУ у загальноприйнятному порядку і подати відповідну заяву.

Нагадуємо, що звернутися до Пенсійного фонду можна кількома способами, онлайн чи офлайн.

Джерело:
Міністерство соціальної політики України

Без фахівців з проєктного менеджменту грошей і допомоги можна не дочекатися

Минулої суботи, 11 листопада 2023-го року, на території Хорошівської громади пройшов Другий форум громад Житомирщини.

Назва форуму «Спроможне врядування на шляху до Європейського Союзу». Переважна більшість територіальних громад Житомирщини надіслала своїх делегатів для участі у форумі, а почесними гостями зібрання стали народний депутат України Арсеній Пушкаренко, перша заступниця голови Житомирської ОВА Наталія Остапченко, мер міста Талліна Михайл Кіларт. Учасники форуму спільно з представниками Верховної Ради України та партнерами з Естонії обговорили питання наближення України ще на крок до Європейського Союзу і ті можливості та перспективи, які з'являться у громад.

«Нині наші міжнародні партнери надають нам надважливу підтримку, але після вступу до великої родини Європейського Союзу цих можливостей стане більше, як і обов'язків», – зазначила перша заступниця начальника Житомирської ОВА Наталія Остапченко.

Наталія Віталіївна наголосила і підкреслила, що важливим інструментом успішної інтеграції громад в європейську

спільноту є розвиток проєктного менеджменту, адже саме таким чином громади можуть отримати доступ до значного обсягу фінансування від ЄС та численних міжнародних інституцій для вирішення нагальних для наших громадян питань.

Саме тому проєктні менеджери мають стати обов'язковою складовою команд органів місцевого самоврядування Житомирщини.

Тут же учасники форуму обговорили механізм навчання для охочих опанувати таку спеціальність за підтримки міжнародних експертів. Слід зауважити, що вже сьогодні проєктний

менеджмент, інструментарієм якого сповна користуються фахівці низки громад Житомирщини, дозволяє залучити до 60-80 млн євро на рік для вирішення тих чи інших питань життєдіяльності сільських та міських громад Житомирської області. У перспективі одного – двох років ця сума може зрости у десятки (!) разів. Однак лише за умови, коли у кожній громаді будуть свої проєктні менеджери із навичками оформлення відповідної документації для отримання певних грантів чи відкриття пільгових кредитних програм. Так само важливо, аби у кожній громаді були свої фахівці із практичними навичками адміністрування грантових проєктів як передумови плідної

та результативної співпраці громад Житомирщини та структур ЄЕС.

Під час проведення Другого форуму громад Житомирщини пролунала інформація стосовно вдосконалення українського законодавства у руслі подальшого вдосконалення процесів децентралізації влади. Зазначалося, що вже влітку 2024-го року буде напрацьовано низку законодавчих актів, які регулюватимуть, стимулюватимуть і вдосконалюватимуть перспективну діяльність громад Житомирщини на найближчу перспективу. Найпершим чином і ледь не головним критерієм спроможності територіальної громади стане кількість послуг, яку отримують від органу місцевого са-

моврядування місцеві жителі. Очікується, що чергові вибори до місцевих рад в Україні, які, згідно з вітчизняним законодавством треба буде проводити восени 2025-го року, пройдуть вже після певної реорганізації громад у всіх без винятку областях України. Отже, нинішня конфігурація громад Житомирщини вже наприкінці 2024-го року може отримати певні (і можливо, суттєві) зміни. Проте за якими критеріями та передумовами пройдуть такі зміни, сьогодні ще невідомо, оскільки законотворча робота у цьому напрямі лише у розпалі, а певні підсумки та законодавчі рецепти подальших реформуваль у середовищі громад стануть відомі у серпні-вересні 2024-го року.

Удар по водіях: чому дорожчає автомобільне паливо

З огляду на динаміку цін на паливо у 2023 році може здатися, що ринок бензину, дизелю та автомобільного газу живе окремо від економіки України.

У першій половині року, попри усі апокаліптичні прогнози щодо економічної ситуації в країні, вартість пального стрімко падала, а від липня, коли інфляція в країні стабілізувалася, а економічна ситуація поліпшилась, ціни на паливо несподівано почали зростати. Ба більше, восени ціни на паливо побили історичний рекорд: вперше вартість бензину на стелах АЗС сягнула 55 грн/л. Центр громадського моніторингу та контролю з'ясував, які фактори зараз впливають на вартість пального та що буде з цінами наприкінці року.

Рішення уряду, що обійшлося у 10 грн/літр

Падіння цін у першій половині року та зростання у другій половині стосувалося усіх видів автомобільного палива. Так, за даними консалтингової групи А-95, бензин А-95 1 січня коштував в середньому 52,00 грн/л, до 22 червня він подешевшав до 44,54 грн/л, після чого розпочалося зростання ціни: 10 листопада літр А-95 коштував 55,50 грн/л. Дизельне паливо на початку січня коштувало 55,13 грн/л, у другій половині червня – 43,10 грн, 10 листопада – 55,77 грн/л. Автомобільний газ, який на початку січня коштував 29,43

грн/л, наприкінці червня – 21,91 грн/л, а зараз – 33,54 грн/л.

Таке зростання цін на паливо у другій половині року пов'язане з рішенням Кабінету Міністрів, ухваленим на початку липня, щодо скасування пільг, введених для бізнесу в перший місяць війни: акцизний податок на нафтопродукти повернувся на рівень початку 2022 року, а ставка ПДВ зросла з 7% до 20%. Інший фактор, що вплинув на ціну пального в останні чотири місяці, – зростання сві-

тових цін на нафту. У вересні вартість барелю нафти Brent сягнула найвищого за рік рівня – 95 доларів.

У жовтні та на початку листопада ціни на бензин та дизельне паливо стабілізувались. За тиждень від 6 до 12 листопада вартість літру бензину А-95 зросла на 7 копійок, а дизелю – на 4 копійки. Водночас ціна на автомобільний газ стабільно продовжує зростати: з 6 листопада літр автогазу дорожчав на 2,53 грн. Причиною цього – блокада пунктів пропуску на

кордоні польськими перевізниками. Як пояснює директор консалтингової групи А-95 Сергій Куюн, на Польщу припадає приблизно 35% імпорту скрапленого газу. Цистерни з автогазом змушені стояти в загальних чергах, і якщо раніше газовоз робив 4 поїздки за місяць, то тепер може встигнути максимум 2. Також подорожчання автогазу зумовлене зростанням цін на світових ринках внаслідок скорочення видобутку у Росії.

Що буде з цінами наприкінці року?

Розраховувати на зменшення вартості пального найближчим часом не варто: ціни на бензин та дизельне паливо в короткостроковій перспективі можуть навпаки дещо зрости.

Про це йдеться в інфляційному звіті Національного банку України за жовтень. «У короткостроковому періоді зростання цін на паливо пришвидшиться, що чинитиме також непрямий проінфляційний вплив на вартість інших товарів та послуг. З наступного року ціни на паливо стабілізуються завдяки поступовому зниженню світових цін на нафту», – йдеться в документі.

Ціна на автогаз також продовжить зростати. За словами Сергія Куюна, проблема з цим видом пального триватиме щонайменше до кінця листопада, поки перевізники не знайдуть нові шляхи постачання в обхід заблокованих поляками пунктів пропуску або ж не збільшать залізничні перевезення. Однак до якої межі може зрости вартість пального – спрогнозувати важко.

Біля Малина і біля Романова – то дві різні дороги

Наталя Рисіч

У Романові не стихають розмови навколо ремонту ділянки дороги від селища до села Романівки.

Довжина ділянки, де проводиться капітальний ремонт, – 4,8 км, а вартість усіх робіт, передбачених проектом, сягає майже 303-х мільйонів гривень. Обурення жителів Романова та здебільшого довколишніх сіл, які щодня курсують вздовж дорожників, зайнятих ремонтом, викликає інформація щодо його вартості. Так сталося, що майже одночасно і в один тендерний день на Житомирщині було вирішено ремонтувати дорогу біля Малина та Романова. Ремонт дороги біля Малина протяжністю в шість з «хвостиком» кілометрів коштуватиме 130 мільйонів гривень, а відчутно коротший відрізок магістралі від Романова до села Романівки потягнє на вдвічі дорожчий бюджет. Спираючись лише на параметри довжини автодороги та порівнюючи величини вартості обох вищезгаданих ділянок ремонту доріг, люди роблять логічні висновки про те, що вартість ремонту дороги від селища Романова до села Романівки вочевидь завищена. Ще одна деталь, яку люд у своїх «дорожніх» обговореннях

називає найчастіше, – активні роботи з ремонту автодороги біля Романова розпочалися вже восени, коли сезон ремонтів та будівництва автодоріг традиційно завершується.

Що можна сказати вже зараз про ремонтні роботи на ділянці автодороги від окраїн Романова до села Романівки?

Найперший фактор і головний аргумент, який у розмовах і дискусіях про дорожні роботи, як правило, не береться до уваги, це **класифікація автомагістралі і вид ремонту**, який включає в себе чимало різноманітних факторів, що ускладнюють і збільшують вартість дорожніх робіт.

Найперша деталь, яку варто врахувати у вартість робіт на ділянці дороги від Романова до Романівки, стосується **капітального ремонту (реконструкції) мосту** неподалік села Корчівки.

Вартість мостобудівельних робіт традиційно більша, ніж будь-який технологічно найскладніший вид ремонту дорожнього покриття. Стосовно термінів ремонту і остаточної дати здачі в експлуатацію відремонтованої ділянки дороги між Романовом і Романівкою, то тут все усім відомо. Це – грудень 2024-го року. Тобто ще цілий рік часу є у запасі підрядної організації, яка відповідає за якість і дотримання термінів здачі в експлуатацію відремонтованої ділянки дороги, включно із мостом біля Корчівки.

Безумовно, взимку, коли середньодобова температура опускається нижче шести градусів тепла, дорожники припиняють роботи із укладання асфальтового покриття. А сьогодні, коли температура повітря поки що дозволяє дорожникам працювати без обмежень, ремонтні роботи – у самому розпалі. Ба більше, вже зараз відомо, що найбільший і головний прошарок асфальтового покриття, який укладається в ході ремонту ділянки дороги від Романова до Романівки, підрядники планують виконати до завершення листопада 2023-го року. А вже остаточний прошарок асфальту на ділянці ремонту вкладають весною – влітку 2024-го року.

Війна війною, а культуру зневажати не годиться (з приводу недавнього кадрового призначення)

Віктор Першко

В принципі, йдеться про звичайне кадрове призначення посадовця місцевого самоврядування.

Якщо конкретніше – з початку листопада 2023 року заступником начальника гуманітарного відділу Романівської селищної ради призначено Інну Іванюк. В принципі, у Романові чи не увесь дорослий люд знає

Інну Миколаївну, а тому розповідати про її життєвий шлях чи трудову біографію загалом не варто. Проте ряд зауваг і думок стосовно призначення Інни Іванюк на посаду заступника керівника гуманітарного відділу Романівської селищної ради все ж таки варто висловити. Адже хто б і що не казав, а керівна посада у відділі, який відносно нещодавно створений, є важливою не лише для самої І. М. Іванюк, а й загалом для керівництва Романівської громади. Тим паче – для керівника гуманітарного відділу Оксани Гаврилової. Адже усім зрозуміло, що гуманітарний відділ ще під час свого створення передбачав об'єднання під одним дахом двох раніше окремо працюючих відділів: освіти та культури. Певну інтеграцію у роботу обох відділів у момент їхнього об'єднання у новоствореному гуманітарному відділі можна було допускати. Ба більше, ефект від такого об'єднання можна було шукати і досягати. Власне кажучи, таке завдання й сьогодні нікуди не зникає, але є одне але. Гуманітарний відділ і надалі об'єднує дві схожі, але дуже неоднакові галузі. Тому у кожній з них має бути свій куратор-менеджер. Якщо начальник гуманітарного відділу О. Л. Гаврилова апріорі більшу увагу змушена звертати на куди більшу і пріоритетнішу у значенні бюджетних витрат сферу освіти, то галузь культури має контролювати і керувати іншим працівник. Бажано із досвідом роботи і розумінням алгоритму роботи та діяльності культосвітніх установ. Все це Інна Іванюк має, і якраз тому вибір керівництва Романівської селищної ради зупинився саме на її кандидатурі.

Чого чекають від нового заступника начальника гуманітарного відділу і в яких умовах доведеться працювати Інні Іванюк? Питання просте і складне водночас. Просте тому, що від нового заступника чекають конструктиву, зваженості, коректності і

одночас – певних пропозицій і навіть новацій у роботі культосвітніх установ Романівської громади. Щодо складнощів, то вони мають суто об'єктивний характер і стосуються усім відомої ситуації із очікуванням певних реформ у галузі культури і діяльності культосвітніх та мистецьких установ. Адже що гріха таїти – в Україні галузь чи сферу культури варто було давно і суттєво вдосконалити, якщо ми боїмося добряче заїждженого і вже майже лайливого слова «реформувати». Культура і мережа культосвітніх установ в Україні вже давно опинилася за бортом реального життя, про що свідчать прямо таки злиденні фінансові ресурси, якими забезпечують діяльність культосвітніх установ. Клуби із посадами керівника на пів ставки, такі ж само, а то й ще гірші варіації із оптимізацією мережі сільських бібліотек, загибель колишньої системи кінофікації і смерть кінопрокату є очевидними ознаками глибоко кризового стану вітчизняної культури. Звісно ж, зусиллями навіть геніально талановитого менеджера принципів покращень у роботі культосвітніх установ громади досягнути просто нереально. Для цього мають бути запроваджені інституційні зміни на рівні державної політики у сфері культури та мистецької діяльності.

Але повернемося до нашої конкретики. Новопризначена заступниця начальника гуманітарного відділу Романівської селищної ради – далеко не новачок і не дебютант у сфері культури. Ба більше, вона має неабиякий досвід роботи в органах влади та місцевого самоврядування. Ці фактори мають стати найпершими союзниками Інни Іванюк на новій для неї посаді.

Адже якими скромними чи навіть мізерними не були бюджетні асигнування галузі культури Романівської селищної ради, культосвітні заклади мають функціонувати сьогодні краще, ніж вчора, а завтра – краще, ніж сьогодні. Така нині логіка моменту, і тут якраз доречно згадати слова незабутнього британського лідера Вінстона Черчіля, який казав, що навіть у найважчі військові часи, коли ворожі бомби падали на голови лондонців чи в будинки жителів Манчестера, галузь культури має фінансуватись не гірше, ніж у довоєнний час. Бо, зрештою, для чого ми воюємо? Не лише задля покращення матеріальних умов нашого повсякдення, але й задля розвитку нашої культури, освіти, духовності. Тому роботи у Інни Іванюк вистачатиме, як ніколи. Можливо, більше, ніж колись, буде рутини і раніше небачених складнощів. Імовірно, варто буде шукати, пробувати і запроваджувати нові форми і методи культосвітнього обслуговування населення певних сіл, де вже немає навіть елементарної змоги і будь-яких підстав утримувати стаціонарно функціонуючий заклад культури. Втім, цілком можливо, що вже у недалекий перспективі у масштабах всієї Романівської селищної ради доведеться впроваджувати вже нову, трохи, а, можливо, й принципово іншу модель культурного обслуговування населення громади. І все це ляже на плечі Інни Іванюк, про що вона, очевидно, знає і до чого має готуватися. Єдине, про що можна казати впевнено і переконливо: у новопризначеного заступника начальника гуманітарного відділу вже зараз є чимало союзників і потенційних помічників. Відтепер головне – аби таких людей у селах і селищах Романівщини помітно побільшало. **Так що, успіхів Вам, Інно Миколаївно! І – до роботи!**

Папа Йоанн Павло II знову закликає до єднання і порозуміння

У одному із найбільших залів краєзнавчого музею Романівщини 10 листопада 2023-го року відкрилася виставка, приурочена пам'яті видатного поляка, який тривалий час очолював католицьку церкву, – Папи Йоанна Павла II.

У Польщі, а також у багатьох країнах світу його пам'ятають ще й як Кароля Войтилу, який прожив довге життя, сповнене драматичних і однозначно визначних подій.

Виставка у Романові – дуже шляхетна і напрощуд видатна подія, яка дозволяє романівчанам та гостям краєзнавчого музею Романівщини ще і ще

раз замислитись над величким вкладом і впливом пошти Кароля Войтили і Папи Йоанна Павла II на хід світової історії. Водночас виставка у Романові символізує міцність культурно-історичних зв'язків обох народів і обох держав, які сьогодні об'єднані єдиною метою протидії московському імперіалізму у його найагресивнішому вигляді путінського рашизму. Виставка, яку відкрила у Романові голова місцевого осередку польського культурно-освітнього товариства Ольга Мичківська, приурочена до 105-ї річниці утворення незалежної і суверенної польської держави – Республіки Польщі.

Виставка діятиме у приміщенні краєзнавчого музею Романівщини упродовж листопада 2023-го року, отож ознайомитися зі змістом її матеріалів матимуть можливість ще багато людей.

До фінішу футбольного року у Романові залишилося лише кілька днів

Віктор Єрофєєв

Так, як хотілося, не вийшло.

Це ми про те, що заключний матч футбольного сезону 2023-го року романівський FC «VIVAD» провів не на своєму стадіоні у Романові, а на «Спартак Арени» у Житомирі.

Чемпіон Житомирщини вже за календарем другого кола чемпіонату України серед аматорських колективів мав приймати 11 листопада у домашньому поєдинку лідера своєї підгрупи – клуб «Куликів-Юність» із Львівської області. Матч викликав особливий інтерес з кількох причин. Найпершим чином FC «VIVAD» мав нагоду поквитатися із львів'янами за серпневу поразку на старті чемпіонату, коли футболісти із Житомирщини поступилися (1:2) щойно утвореному з двох найсильніших команд Львівщини клубу «Куликів-Юність».

Сьогодні команда із Львівщини – беззаперечний і одноосібний лідер у своїй підгрупі, оскільки випереджає своїх конкурентів на десяток турнірних очок. Тому прагнути чи навіть здобути перемогу над таким суперником – далеко не кожному до снаги. Проте романівський клуб у суботньому матчі, який мав стати завершальним на полі стадіону Романівської ДЮСШ, змушений був вирішувати завдання зовсім іншого характеру. Через оголошення повітряної тривоги матч у Романові у призначений час не зміг розпочатися, а, зважаючи на коротку тривалість світлового дня, розпочинати гру навіть у 15:00 було вже запізно, оскільки освітлення, яке дозволило б проводити ігри у вечірній час, на стадіоні у Романові відсутнє. Тому за згоди обох команд, а також за активної участі президента FC «VIVAD» Ігоря Ходала гру було перенесено на житомирську «Спартак Арени». Зауважимо, що стадіон зі штучним покриттям у Житомирі зміг подолати наслідки суттєвої і багатогодинної дощової зливи, яка також робила перспективу гри у Романові доволі проблематичною.

Щодо сценарію поєдинку між командою «VIVAD» та лідером своєї групи – командою «Куликів-Юність». Гості очевидно переважали романівський колектив за наявністю у своєму складі більш іменитих футболістів, які пройшли горнило виступів у професійних лігах різних чемпіонатів у кількох європейських країнах. Львів'яни очевидно прагнули здобути на Житомирщині свої чергові три очки за перемогу, аби остаточно утвердитися на першому місці перед зимовою перервою у чемпіонаті України серед аматорів. Однак «VIVAD» також налаштувався на серйозний лад, запропонувавши більш потуж-

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ СЕРЕД АМАТОРІВ. ГРУПА 1							
		І	В	Н	П	М	О
1	КУЛИКІВ-ЮНІСТЬ	11	10	1	0	29:4	31
2	ПРОБІЙ	10	4	4	2	19:13	16
3	АГРОН	10	4	4	2	17:14	16
4	ФЕНІКС	11	5	1	5	15:17	16
5	ВІЛЬХІВЦІ	11	5	1	5	17:16	16
6	МАРАМУРЕШ	10	4	3	3	11:8	15
7	VIVAD	11	4	3	4	16:13	15
8	ПОДОЛЯНИ	9	4	2	3	19:15	14
9	КОЛОС	10	4	1	5	15:12	13
10	СОКІЛ	10	2	1	7	6:25	7
11	ФАПФ	11	0	1	10	10:37	1

нішому клубу свою тактику. Доцільний штучний газон, можливо, й мав певний вплив на долю поєдинку, проте слід зауважити, що обидві команди грали в однакових умовах. Вийшло так, що романівські футболісти обидва свої м'ячі забили у ворота суперників після призначених пенальті за гру рукою у карному майданчику львів'ян. Обидва голи, забиті у ворота гостей, на рахунку Олексія Притуляка, який спочатку відкрив рахунок, а потім, вже на фініші гри, коли клуб «Куликів-Юність» вже вигравав із рахунком 2:1, зрівняв його, дозволивши номінальним господарям стадіону отримати хоча б одне турнірне очко. Для команди «VIVAD» навіть один турнірний бал важить багато, хоча на турнірне розташування здобута на «Спартак Арени» нічия не вплинула. Романівська команда нині займає сьому сходинку у турнірній таблиці, набравши 15 турнірних очок.

Задля інформаційної повноти ситуації слід зауважити, що якраз всередині турнірної таблиці поряд із «VIVADом» розташувалося ще п'ять колективів. Одразу чотири колективи, що посідають із другої до п'ятої турнірної сходинки, мають лише на одне очко більше, аніж у романівчан. **Тому заключний у нинішньому році свій офіційний футбольний поєдинок «VIVAD» проведе проти клубу «Вільхівці», що на Закарпатті.** Обидві команди мають рівносильні склади команд, хоча фактор свого стадіону, очевидно, буде на боці закарпатської команди. Втім, м'яч круглий, і ми маємо усі підстави сподіватися на те, що хоча б одне турнірне очко романівська команда додому все ж таки привезе. А чекати залишилося зовсім трохи.

З теплом чи з морозами: якою буде наступна зима?

Після аномально теплих вересня та жовтня холод огорнув Україну.

Люди готуються до зими та намагаються передбачити, чого ж чекати від нового сезону. Питання зимової погоди стає особливо важливим, зважаючи на загрозу російських атак української енергетичної інфраструктури. Тим часом прогнози синоптиків коливаються від апокаліптичних до дуже обнадійливих. Думки та очікування зібрав Центр громадського моніторингу та контролю.

Рекордна осінь

Цьогорічний жовтень вчені називають найтеплішим на Землі за всю історію спостережень. Більше того, він став п'ятим місяцем поспіль з рекордно високою глобальною температурою. Рекорди зафіксували і у Києві. Зокрема, найтеплішим днем за весь час спостережень в українській

столиці стало 14 жовтня, коли максимальна температура після полудня сягнула +22,5°C.

З настанням листопада осінь нарешті заявила про свої права: температура почала знижуватися. Похолодання триватиме і у другій половині місяця. Зокрема, за прогнозами українських синоптиків, вночі стовпчики термометрів опустяться до нуля.

Що чекає взимку?

Мало снігу і відносно тепла погода: що ближче до зими, то більш однотайними стають прогнози синоптиків. За словами завідувачки відділу кліматичних досліджень та довгострокових прогнозів погоди Українського гідрометеорологічного інституту Вазіри Мартазінової, зима принесе опади, але навряд чи вони будуть значними.

«В основному взимку будуть дощі, буде мокрий сніг... Тобто якщо раніше, як всередині попереднього сторіччя, випадав сніг, то тепер випадатиме мокрий сніг», – прогнозує Мартазінова.

Про те, що зима 2023-2024 не матиме особливих відмінностей від минулорічної, яка була досить м'якою, йдеться і у прогнозі сервісу Wisemeteo. Середня температура повітря взимку становитиме близько 0°C. А перші морози очікують приблизно 2 грудня. Саме тоді температура опуститься до -2°C.

Хоча є й тривожні прогнози, які інколи вистрілюють гучними заголовками в мережі. Зокрема, чимало видань обіцяли на зиму 2023-2024 сніг і низькі температури через те, що над Північним полюсом триває формування полярного вихору.

Все буде змінюватися

Українська синоптика Наталка Діденко закликала не звертати увагу на «страшилки» про погоду в Україні взимку.

«Немає таких професіоналів, які б сказали про далеку зиму. Є якісь розробки, науковці щось вивчають і займаються цими прогнозами. Вони дуже умовні – опадів більше чи менше, температура повітря буде вищою за норму чи нижчою. Пересічній людині воно ні про що не скаже – ми знаємо, що однаково взимку буде холодно і коли-не-коли буде сніг», – розповіла Діденко.

Запаситись генераторами

Тим часом міністр енергетики України Герман Галущенко ще у жовтні радив українцям запасатися генераторами та аналогічними приладами на зиму, щоб полегшити наслідки від можливих тривалих відключень світла. Він зазначив, що росія, як і минулої зими, знову спробує завдавати ударів по нашій енергетичній інфраструктурі. Чиновник додав, що зі свого боку міністерство та українська ППО зроблять все, щоб українці генераторами не скористалися.

Як подбати про здоров'я школяра

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

ЯК ПОДБАТИ ПРО ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРА

«Чим годувати дитину перед школою? Чи можна давати солодощі з собою? А як щодо гаджетів?». Ці питання цікавлять багатьох батьків. Як же знайти той баланс, щоб гармонійно та здорово поєднати розклад та дозвілля вашої дитини?

Збалансоване харчування

Діти, які мають у своєму раціоні повноцінні сніданки, є більш успішними та уважними в навчанні. Організм дитини активно розвивається, тому потребує продуктів, багатих білками та жирами, – м'ясо, рибу, молоко, кефір, сир з урахуванням вікових потреб. Також потрібно вживати овочі та фрукти.

Зважайте, що дітям можна їсти 5-20 грамів цукру на добу. Гарною альтернативою цукеркам та печиву можуть бути сухофрукти – фініки, курага, інжир тощо. Але пам'ятайте, що захоплюватись ними теж не потрібно.

Спортивні та творчі заняття

Ім варто приділяти стільки часу, щоб дитина встигала зробити уроки, спілкуватися з родиною, бувати надворі, вчасно їсти, спати 8-10 годин, долучатися до хатньої роботи і при цьому мати вільний час.

Гаджети

Якщо розглядати ігри та відео як теми для спілкування з однолітками, то напевно чи дитині буде комфортно випасти з контексту. Тому забороняти не варто, але краще запровадити батьківський контроль над часом і контентом. Наприклад, за 2 години до сну телефон автоматично блокується до ранку. Правила мають бути чіткими та проговореними між вами й дитиною. Це непросто, але варто спробувати.

Огляди у лікаря

Окрім випадків, коли дитина захворіла, до сімейного лікаря чи педіатра слід ходити щороку, а також задля щеплень. Стоматолога варто відвідувати кожні пів року або частіше – задля професійного чищення зубів, вчасного виявлення карієсу, спостереження за формуванням правильного прикусу та зміни молочних зубів на постійні. До всіх інших спеціалістів вас направить сімейний лікар.

Джерело:

Міністерство охорони здоров'я України

Чим небезпечне хронічне недосипання

Сон – життєво необхідний процес.

Уві сні наш організм відновлюється, а мозок обробляє отриману за день інформацію. Ми розповімо, чим саме загрожує дефіцит сну та скільки рекомендовано спати, щоб почуватися здоровим.

Дискусії про кількість нічного сну точаться довго. **Основне правило – сон має бути регулярним та з однаковою кількістю годин.** Тривалість сну дітей до року змінюється майже щомісяця: від 17-20 годин на добу у перші тижні життя і до 12-13 годин, коли дитині виповнюється рік. У середньому діти до 6 років повинні спати 10-11 годин на добу, діти 6-12 років – 9-12 год, 13-18 років – 8-10 год. **Дорослим у віці 18-60**

років рекомендовано спати не менше 7 год на добу.

Якщо кількість сну у дорослого буде менш як 7 годин, це підвищує ризик розвитку хронічних захворювань, зокрема:

- діабету;
- серцево-судинних захворювань, інсульту, високого кров'яного тиску;
- збільшення ваги та ожиріння;
- порушення імунної системи;
- погіршення психічного здоров'я, депресії.

Брак сну також впливає на здатність приймати рішення, увагу та реакцію. Тому усім водіям рекомендується відпочити перед поїздкою.

Але ми розуміємо, що через швидкий темп життя налагодити режим сну буває складно.

Спробуйте лягати та вставати в один й той самий час. Рекомендовано засинати до 22 години, а вставати о 6 ранку. Однак ці часові проміжки можуть відрізнятись залежно від вашого біоритму.

Відкладіть телефон, ноутбук або вимкніть телевізор хоча б за 30 хвилин до сну. Старайтесь уникати емоційного навантаження ввечері. Спробуйте помедитувати, це також допоможе розслабити тіло.

Не переїдайте перед сном та скоротіть вживання напоїв з кофеїном.

Бажаємо міцного сну!

Джерело:

Міністерство охорони здоров'я

Лікарняний на 5 днів можна відкрити дистанційно

Пацієнти з симптомами COVID-19, грипу або ГРВІ знову зможуть відкривати лікарняний дистанційно, як це було під час пандемії. Про це повідомляє Міністерство охорони здоров'я України.

Ця норма діятиме на період воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення.

Лікар матиме право формувати медичні висновки про тимчасову непрацездатність без особистого прийому, на підставі віддаленого зв'язку з пацієнтом і вказаних ним симптомів. Для призначення лікування лікар може також дистанційно виписати електронний рецепт.

При цьому ж у разі, якщо дію медвисновку про тимчасову непрацездатність потрібно буде продовжити на період понад 5 календарних днів, пацієнт обов'язково повинен буде з'явитися на особистий прийом до лікаря. МОЗ впроваджує зміни для спрощення взаємодії пацієнта з лікарем і мінімізації проявів самоізоляції.

ЖИТОМИРСЬКИЙ
ОБЛАСНИЙ
ЦКПХ

ЧИМ НЕБЕЗПЕЧНЕ ХРОНІЧНЕ НЕДОСИПАННЯ?

Гороскоп на тиждень 15 листопада - 21 листопада

ОВЕН

З'явиться бажання все кинути на пів дорожці, проте це тимчасові труднощі, і вони незабаром закінчатся. Пройдіть цей етап із мудрістю.

ТЕЛЕЦЬ

Найімовірніше, ви отримаєте вигідну пропозицію, яку варто прийняти. Принесуть успіх давні партнери за старими проектами.

БЛИЗНЮКИ

Через високий стрес ви періодично страждатимете від головного болю, тому перегляньте свій режим дня, приділяючи час для релаксації.

РАК

Ваші доходи в цей період стрімко зростатимуть, але остерігайтеся необдуманих витрат. Намагайтеся зрозуміти почуття партнера.

ЛЕВ

Стосунки в парі ризикують зайти в повний глухий кут через великі грошові витрати, питання про ремонт або зміну житла. Можливі конфлікти.

ДІВА

Попереду динамічний місяць зустрічей та активних контактів. Уникайте будь-яких ризиків. Зберігайте кошти, плануйте витрати.

ТЕРЕЗИ

Керівники всіх рівнів зараз можуть прагнути до розширення проєктів та шукати додаткові кошти для реалізації. Бізнес чекає застій у справах.

СКОРПІОН

Ваша енергія б'є через край, тож вам не загрожують жодні захворювання. Хтось із впливових друзів допоможе вам із реалізацією проєктів.

СТРІЛЕЦЬ

У сімейних стосунках буде не все так гладко, як хотілося б. Можливі суперечки з батьками, непорозуміння та сварки на ґрунті ревності.

КОЗОРИГ

У професійній сфері та кар'єрі все чудово складається. Керівництво відзначить вашу старанність та запропонує вам підвищення.

ВОДОЛІЙ

Можливе вдале відрадження та укладання перспективних домовленостей. Проте реалізацію бізнес-ідей краще перенести.

РИБИ

Період романтики та яскравих подій в особистому житті. Стосунки закоханих будуть схожими на американські гірки з припливами почуттів та сварок.

Джерело: TCH

Смачного!

Салат з печінкою тріски

Інгредієнти: 1 банка печінки тріски, 200 г помідорів чері, 2-3 варених яйця, 100 г оливков без кісточок, 1 пучок салату, сік ½ лимона, 2 ст. л. оливкової олії, сіль, перець до смаку.

• Відваріть 2-3 яйця круто, впродовж 8-9 хвилин, трохи остудіть і наріжте на чверті.

• Томати чері (200 г) добре помийте і наріжте навпіл. Якщо у вас досить великі томати, можна розрізати їх начетверо. Розріжте вздовж навпіл 100 г оливков без кісточок.

• Добре промийте пучок салату салату і обсушіть паперовим рушником. Потім порвіть салат на невеликі шматки руками.

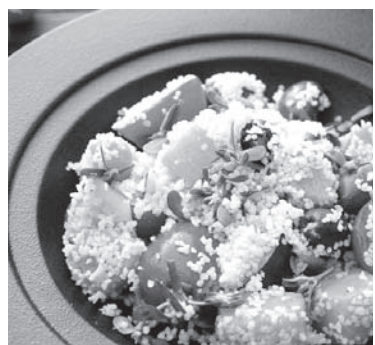
• Печінку тріски (1 банка) порубайте досить великими шматками.

• З'єднайте все в одній тарілці та скропіть соком половини лимона і 2 ст. л. оливкової олії. Посоліть

салат до смаку (приблизно 1/3 ч. л.), акуратно перемішайте та подавайте.

Салат табуле з гарбузом

Інгредієнти: 150 г очищеного гарбуза, 1 ст. л. соняшникової олії (для смаження), 100 г кускуса, 1 невелика цибулина, 30 г свіжого пажитника, 100 г томатів чері, 50 г оливков без кісточок, 3 ст. л. оливкової олії, сіль та перець до смаку.

• Очистьте та наріжте кубиками розміром приблизно 2 см 150 г гарбуза. Розігрійте на пательні 1 ст. л. олії, викладіть гарбуз і смажте 3-5 хвилин, доки він трішки

не розм'якне. Занадто м'яким він стати не повинен.

• У каструлі окропом запарте 100 г кускусу у пропорції 1:1. У цей час дрібно наріжте 1 цибулину та 30 г зелені. Також наріжте начетверо чи навпіл 100 г томатів чері.

• У салатнику змішайте готовий кускус, гарбуз, цибулю, зелень, оливки і томати. Додайте сіль і перець до смаку, заправте 3 ст. л. оливкової олії.

Куточок ГОРОДНИКА

Підживлення смородини в листопаді: що важливо знати

ПРО ЦІ СПОСОБИ МАЛО ХТО ЗНАЄ.

Кожному дачникові відомо, що восени на ділянці потрібно провести багато робіт. І садові культури теж мають бути підготовлені до зимівлі.

Чорна смородина – корисна і смачна культура, яка потребує регулярних підживлень для гарного врожаю.

У листопаді ця рослина готується до сплячки, і підживлення в цей період може допомогти чагарнику пережити заморозки і дати більш рясний урожай наступного року.

Використовуємо компост для підживлення

Один з найкращих способів підживити чорну смородину в листопаді – використовувати компост або гній.

Ці органічні матеріали містять безліч поживних речовин, які допоможуть рослині пережити зиму і підготуватися до наступного вегетаційного періоду.

Компост або гній слід розподілити навколо куща на відстані 15-20 см від пристовбурних кіл і загорнути в ґрунт на глибину 10-15 см.

Мінеральні добрива для смородини

Можна використовувати мінеральні добрива, що містять азот, фосфор і калій.

Азот забезпечує хороший ріст і розвиток листя, фосфор сприяє розвитку кореневої системи, а калій підвищує стійкість

чагарнику до зимових захворювань.

Добрива рекомендується використовувати згідно з інструкцією на упаковці і не перевищувати рекомендовану дозу.

Зелене підживлення для смородини

Ще один спосіб підживити чорну смородину в холоди – використовувати зелені добрива.

Зелені добрива – це рослини, які висівають у ґрунт для підвищення його родючості.

Наприклад, навколо кущів чорної смородини можна посіяти люцерну, яка збагачує ґрунт азотом.

Поливайте смородину в листопаді

Також слід приділити увагу поливу чагарнику в листопаді. У цей період чорній смородині необхідна достатня кількість вологи для повноцінної підготовки до зими. Поливати чагарник рекомендується кожні 10-14 днів теплою водою.

Підб'ємо підсумок

Підживлення чорної смородини в листопаді – важливий етап догляду за рослиною.

Рекомендується використовувати компост, гній, мінеральні або зелені добрива, щоб забезпечити чагарник необхідними поживними речовинами і підготувати його до зимового періоду.

Крім того, не забувайте про полив, який є важливою умовою гарного росту і врожаю чорної смородини.

Хитрощі, з якими ви легко збережете капусту до весни

Як і де зберігати капусту правильно.

Білокачанна капуста – чи не найпопулярніший зимовий овоч в українській кухні. Її можна замаринувати, заквасити, засолити і використовувати для маси інших заготовок. Але й у свіжому вигляді качани реально зберегти до весни, якщо дотриматися кількох умов.

Лежкими є тільки середньопізні та пізні сорти. Ранньо- і середньостиглі призначені в основному для свіжого споживання, – кажуть фахівці. Погано зберігаються надмірно насичені вологою качани (це трапляється дощовою осінню) і ті, що отримали надлишкове азотне живлення в другій по-

ловині сезону. Такі овочі краще одразу переробити.

Чудові результати показує зберігання в підвішеному вигляді. Капусту прибирають разом із качанами, перевертають догори дригом, обв'язують мотузкою біля основи, підвішують у льоху чи підвалі ближче до виходу – там, де прохолодніше за все.

Можна помістити кожен качан в авоську і повісити в ній. Завдяки хорошій циркуляції повітря овочі не хворіють і не гниють.

Якщо підвісити качани ніде, щільно оберніть кожен харчовою плівкою і покладіть на полицю. У кого немає льоху чи підвалу, складають урожай в оглядовий ямі гаража або утеплені ящики на балконі, радять експерти.

Вони нагадують, що оптимальна температура для зберігання капусти –1...+1 градус, вологість повітря 85-95%. Качани мають бути міцними, без ознак хвороб, тріщин та інших пошкоджень.

Джерело: Ukr.Media

15 листопада середа	16 листопада четвер	17 листопада п'ятниця	18 листопада субота	19 листопада неділя	20 листопада понеділок	21 листопада вівторок
+ 5° + 10°	+ 3° + 6°	+ 0° + 3°	- 2° + 2°	- 2° + 2°	+ 2° + 5°	+ 2° + 5°
731 ТИСК, ММ	739 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ	748 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	728 ТИСК, ММ	733 ТИСК, ММ

**11 Листопада
свій ювілей відзначила
жителька села Химрич,
завідувачка закладу культури,
КРАЄВСЬКА ВАЛЕНТИНА ІВАНІВНА!**

ШАНОВНА ПАНІ ВАЛЕНТИНО,
ЩИРО ВІТАЄМО ВАС ІЗ ЮВІЛЕЕМ!
ЦІ СВЯТКОВІ, РИМОВАНІ РЯДКИ ШЛЕМО ВАМ У ПОДАРУНОК:
НЕХАЙ ВОЛОШКАМИ ЦВІТУТЬ ЛІТА ПРЕКРАСНІ,
НЕХАЙ ЗДІЙСНЯТЬСЯ ТИСЯЧІ БАЖАНЬ,
ЩОБ ДОЛЯ ДАРУВАЛА ТІЛЬКИ ЩАСТЯ,
НІ ГРАМА БІД, НІ КРАПЕЛЬКИ СТРАЖДАНЬ.
ЖИТТЯ ХАЙ КВІТНЕ МОВ ВИШНЕВИЙ САД,
І КОЖЕН ДЕНЬ УСМІХНЕНО РАДІЄ,
І ДОЛЯ ПОДАРУЄ ЗОРЕПАД
ЗДОРОВ'Я, МИРУ, УСПІХІВ, НАДІЇ!
ЗІ СВЯТОМ!

**12 Листопада
свій ювілей відзначила
СИМАКЕВИЧ НАТАЛІЯ ДМИТРІВНА,
діловод апарату Романівської селищної ради
(с. Велика Козара)**

ДОРОГА НАТАЛІЄ ДМИТРІВНО,
ПРИЙМІТЬ ВІТАННЯ НА ВАШУ АДРЕСУ,
АДЖЕ ВАША НЕВИЧЕРПНА ЕНЕРГІЯ І АКТИВНА ЖИТТЄВА
ПОЗИЦІЯ ВАРТА ГАРНИХ СЛІВ НЕ ЛИШЕ У СВЯТО ТО Ж,
БАЖАЄМО ВАМ:

В РОБОТІ - УСПІХУ Й ТЕРПІННЯ,
У СПРАВАХ - ВІЧНОГО ГОРІННЯ,
В СІМ'Ї - ЛЮБОВІ І ДОБРА
НА МНОГІ ТА БЛАГІ ЛІТА!

**15 Листопада
відзначив свій 50-річний ювілей
житель селища Романів,
депутат Романівської селищної ради,
БАГІНСЬКИЙ ВІТАЛІЙ АЛЬФРЕДОВИЧ!**

ШАНОВНИЙ ВІТАЛІЄ АЛЬФРЕДОВИЧУ,
СЬОГОДНІ ХОЧЕТЬСЯ ПОБАЖАТИ
ЛИШЕ ОДНОГО - ПЕРЕМОГИ НАШІЙ УКРАЇНІ, АДЖЕ:

ПІД МИРНИМ НЕБОМ ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ МРІЇ
ПІД МИРНИМ НЕБОМ СІЮТЬСЯ ХЛІБА,
ПІД МИРНИМ НЕБОМ ТЕПЛЯТЬСЯ НАДІЇ
НА ЩАСТЯ, ДОЛЮ Й МНОГІ ЛІТА!

20.ua

**ДОВІДКА, СТВОРЕНА ЗА
ВАШИМИ ВІДГУКАМИ**

ТОВ ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ
постійно проводить індивідуальне навчання
та підвищення кваліфікації
ТРАКТОРИСТІВ-МАШІНІСТІВ С/Г ВИРОБНИЦТВА.

**067-410-12-15
097-675-58-35
067-799-04-27**

**ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З МОМЕНТУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ
НА НАВЧАННЯ.**

**ОРТОПЕДИЧНІ МАТРАЦИ
МЕБЛІ ВІД ВИРОБНИКА**

ЧУДНІВ
0679977441

БУДМАТЕРІАЛИ
ДОШКА ПОЛА, БРУС
ВАГОНКА, РЕЙКА МОНТАЖНА

**ВСЕ
НАЙКРАЩЕ
У НАС**

**Тел.: (097) 74-55-459
(096) 909-34-59**

ОГОЛОШЕННЯ

ВТРАЧЕНЕ ПОСВІДЧЕННЯ СЕРІЯ УБД
№090402, ВІД 30 БЕРЕЗНЯ 2016Р., ВИ-
ДАНЕ НА ІМ'Я ВОЛКОВИЧ ЛЮДМИЛИ
ВАДИМІВНИ, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

ВТРАЧЕНИЙ ДОКУМЕНТ КАРТА ДЛЯ
ТАХОГРАФА, ВИДАНИЙ НА ІМ'Я
ЖИТНИКА ІГОРА ГРИГОРОВИЧА, ВВАЖАТИ
НЕДІЙСНИМ.

ЗАГУБЛЕНЕ ПОСВІДЧЕННЯ БАГАТОДІТНОЇ
СІМ'Ї НА ІМ'Я ТИМОШЕНКА ОЛЕКСАНДРА
ВАСИЛЬОВИЧА ТА ТИМОШЕНКО ОЛЕНИ
АНАТОЛІЙВНИ ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

ЗАГУБЛЕНЕ ПОСВІДЧЕННЯ ДИТИНИ З
БАГАТОДІТНОЇ СІМ'Ї НА ІМ'Я ТИМОШЕН-
КА ОЛЕКСІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА ВВАЖАТИ
НЕДІЙСНИМ.

Цікаві факти про дощ

• Щороку на землю
випадає близько 519 000
км³ дощу (кожен км³ – це
мільярд тонн води).

• Якщо ви житель Пор-
тугалії, то дощ – це поважна
причина вашої відсутності
на роботі.

• Чи знаєте ви, що за-
вдяки дощу з'явилася
гра дартс? Коли змагання
лучників перервала зли-
ва, спортсмени зайшли в
найближчий бар і продо-
вжили змагання, кидаючи
укорочені стріли в мішень
на стіні.

• На Маршаллових ост-
ровах випадають краплі
дощу діаметром в 1 см.

• На півночі Бразилії
в штаті Пара немає сухого
сезону – дощі тут йдуть
постійно.

• Перші прогнози по-
годи по радіо прозвучали
після того, як ректор уні-
верситету штату Віскон-
син, який був власником
радіостанції, потрапив під
дощ.

• Місто, в якому буває
найбільше дощів, розташо-
ване в Індії і називається
Черапунджі, – приблизно
11 777 мм на рік. У Чера-
пунджі зареєстровані такі
метеорологічні рекорди, як:
найбільша кількість опадів
протягом року – 22 987 мм
(1 серпня 1860 – 31 липня
1861 рр.) і найбільша кіль-
кість опадів за місяць – 9 299
мм (липень 1861 р.).

• На Землі всього одна
людина з 100 мільйонів
страждає від алергії на
дощ.

• Ботсвана – це держа-
ва в південній Африці, для
якої дощі – велика рідкість,
і тому люди, промовляючи
слова вітання при зустрічі,
говорять «пулу», що пере-
кладається «нехай буде
дощ». І так само назива-
ється місцева ботсванська
валюта.

• Чи можна залиши-
тися сухим під дощем?
Можна! В пустелі. Там кра-
плі дощу просто не встига-
ють долетіти до землі, ви-
паровуючись при високій
температурі повітря.

• Кислотність (pH)
дощу зазвичай дорівнює
5,6. Якщо ця цифра нижче
на одну десятку (pH 5,5), то
дощ вважається кислотним
і при ньому гинуть бактерії,
а якщо нижче на одиницю
(pH 4,5) – гинуть комахи,
земноводні та риби.

• Штучний дощ дуже
легко влаштувати, скинувши
з літака в купчасті хма-
ри сухий лід.

Джерело: tut-cikavo.com